

Dosarul nr. 2rac-333/18

prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul central (M. Stratan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Albu, R. Burdeniuc, A. Toderăș)

DECIZIE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al

Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni "Comgaz-Plus",
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe
Acțiuni „Moldovagaz” împotriva Societății pe Acțiuni SA „Comgaz-Plus” cu
privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz”, a fost casată în parte
hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoria Ungheni, sediul central și în această
parte a fost emisă o hotărâre nouă de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 12 aprilie 2017 SA „Moldovagaz” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva SA „Comgaz-Plus” cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii a indicat că la 01.01.2016 a încheiat cu SA „Comgaz-
Plus” contractul nr. 12/19 de furnizare a gazelor naturale pentru necesitățile
tehnologice de producere a energiei termice.

SA „Moldovagaz” a menționat că, ca furnizor, a respectat condițiile
contractuale, însă consumatorul SA ”Comgaz-Plus” nu și-a onorat obligația de a
achita valoarea gazului natural consumat la timpul stabilit conform prevederilor
contractuale. Astfel, conform facturilor fiscale, actelor de predare-primire a gazelor,
cu indicarea volumului de gaze real consumat la tariful reglementat, cât și reieșind
din dinamica consumului și achitărilor efectuate, la ziua de 26.05.2016 SA
„Comgaz-Plus” avea o restanță a datoriei pentru consumul de gaze în luna februarie
2016, în mărime de 693 700 de lei (integral fiind achitată la 16.08.2016) și datoria
pentru consumul de gaze în luna martie 2016 în mărime de 941 824,80 de lei
(integral fiind achitată la 27.09.2017), în total suma de 1 635 524,80 de lei, care nu
a fost achitată la timpul stabilit în contract și factură.

SA „Moldovagaz” a specificat că deoarece către data de 26.05.2016 SA
„Comgaz-Plus” avea o datorie pentru gazele naturale consumate în lunile februarie
și martie 2016 în mărime de 1 635 524,80 de lei, la 15.06.2016 a depus cerere de
chemare în judecată împotriva SA „Comgaz-Plus” cu privire la încasarea silită a
datoriei de 1 635 524,80 de lei, a penalității de 56 566,96 de lei și a dobânzii de

întârziere de 122 829,15 lei (perioada de calcul a întârzierii achitării fiind 15.02.2016 - 26.05.2016). Prin hotărârea din 08.09.2016 a Judecătoria Ungheni acțiunea SA „Moldovagaz” împotriva SA „Comgaz-Plus” cu privire la încasarea silită a datoriei, penalităților și dobânzii de întârziere a fost admisă.

La 04.10.2016 SA „Comgaz-Plus”, după ce a achitat integral datoria pentru gazele naturale, a depus apel împotriva hotărârii din 08.09.2016 a Judecătoria Ungheni în partea achitării penalității și dobânzii de întârziere, pe care ulterior a retras-o, la 28.03.2017 fiind eliberat titlul executoriu.

Pe parcursul lunilor iunie, iulie, august, septembrie 2016 SA „Moldovagaz”, conform prevederilor legale, a continuat calculul penalităților pentru datoria consumului de gaze naturale din lunile februarie și martie 2016, neachitată în termen, până la stingerea definitivă a datoriei, care a fost efectuată la 27.09.2016.

A menționat că creditorul SA „Moldovagaz”, conform prevederilor legale, expres și-a rezervat dreptul de a cere plata penalităților, prin expedierea lunară a facturilor către plată a penalităților, care au fost ignorate de pârât.

Astfel, SA „Comgaz-Plus” i-au fost calculate penalități în mărime de 47 901,44 de lei pentru o perioadă de 4 luni, reieșind din condițiile art. 268 Cod civil, care prevede termene speciale de prescripție extinctivă.

SA „Moldovagaz” a solicitat încasarea în beneficiul său de la SA „Comgaz-Plus” a penalităților în sumă de 47 901,44 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 58 433,88 de lei, a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 3190,05 lei, în total – suma de 109 525,37 de lei.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoria Ungheni, sediul central, acțiunea a fost admisă în parte; s-au încasat de la SA „Comgaz-Plus” în beneficiul SA „Moldovagaz” dobânda de întârziere pentru lunile iunie, iulie, august, septembrie 2016, în mărime de 58433,88 de lei, precum și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat, proporțional părții admise, în mărime de 1753 de lei, în total - suma de 60 186,88 de lei; s-a respins acțiunea de încasare a penalităților în sumă de 47901,44 de lei pentru lunile iunie, iulie, august, septembrie 2016.

La 16.11.2017 SA „Moldovagaz” a declarat apel împotriva hotărârii din 27 octombrie 2017 a Judecătoria Ungheni, sediul central, solicitând casarea acesteia în partea respingerii pretențiilor, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de SA „Moldovagaz”, a fost casată hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoria Ungheni, sediul central, în partea respingerii penalităților și în această parte a fost emisă o hotărâre nouă de admitere în parte a acțiunii, s-au încasat de la SA „Comgaz-Plus” în beneficiul SA „Moldovagaz” penalități în mărime de 40 631,67 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 20 iunie 2016 SA „Comgaz-Plus” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la încasarea penalităților eronat a aplicat termenul general de prescripție extinctivă (art. 267 alin. (1) Cod civil), în speță fiind aplicabil termenul special de prescripție de 6 luni (art. 268 alin. (1) Cod civil).

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform avizului de recepție, la data de 28 mai 2018 recurentul a recepționat copia deciziei instanței de apel. Astfel, recursul declarat la data de 20 iunie 2018 este în termen.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Materialele dosarului atestă că la 01.01.2016 între SA „Moldovagaz”, ca furnizor și SA ”Comgaz- Plus”, ca consumator, a fost încheiat contractul nr. 12/19 de furnizare a gazului natural în volumul stabilit pentru anul 2016. Condițiile dispuse în contract de către SA „Moldovagaz” au fost respectate pe deplin, însă SA ”Comgaz-Plus”, încălcând condițiile contractuale, nu și-a onorat obligația de a achita valoarea gazului natural consumat în termenul stabilit conform prevederilor contractuale. (f.d.7-12)

Astfel, SA „Comgaz-Plus” la data de 26.05.2016 avea o restanță la plata pentru consumul din luna februarie 2016, în mărime de 693 700 de lei (integral fiind achitată la 16.08.2016) și pentru consumul din luna martie 2016 în mărime de 941824,80 de lei (integral fiind achitată la 27.09.2017), iar în total 1 635 524,80 de lei, care nu a fost achitată în termenul stabilit de contract și factură.

Din acest motiv, la data de 15.06.2016 SA „Moldovagaz” a depus cerere de chemare în judecată la Judecătoria Ungheni cu privire la încasarea datoriei de 1 635 524,80 de lei, penalității în mărime de 56566,96 de lei și dobânzii de întârziere în mărime de 122 829,15 lei (perioada de calcul a întârzierii achitării, fiind 15.02.2016 - 26.05.2016), care prin hotărârea din 08.09.2016 a Judecătoriei Ungheni a fost admisă integral. (f.d.61-63)

Totodată, la 04.10.2016, SA ”Comgaz-Plus”, după ce a achitat integral datoria pentru gazele naturale, a declarat apel împotriva hotărârii emise de Judecătoria Ungheni, la Curtea de Apel Bălți, în partea ce tine de achitarea penalității și dobânzii de întârziere, cerere pe care a retras-o la 27.02.2017.

La data de 28.03.2017 SA „Moldovagaz” i-a fost eliberat titlul executoriu.

Deoarece consumatorul SA „Comcaz-Plus” a achitat datoria pentru gazele naturale la data de 27.09.2016, furnizorul SA „Moldovagaz” a efectuat suplimentar calculul penalității și a dobânzii de întârziere pentru perioada restantă 27.05.2016 - 30.09.2016.

Astfel, depunând prezenta acțiune, SA „Moldovagaz” a solicitat încasarea în beneficiul său de la SA „Comgaz-Plus” a penalităților în sumă de 47 901,44 de lei pentru perioada 27.05.2016 – 30.09.2016, a dobânzii de întârziere în mărime de

58 433,88 de lei, a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 3190,05 lei, în total – suma de 109 525,37 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei pricini, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la SA „Comgaz-Plus” în beneficiul SA „Moldovagaz” dobânda de întârziere pentru lunile iunie, iulie, august, septembrie 2016 în mărime de 58433,88 de lei, precum și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat, proporțional părții admise, în mărime de 1753 de lei, în total - suma de 60 186,88 de lei, respingând pretenția privind încasarea penalităților în sumă de 47901,44 de lei pentru lunile iunie, iulie, august, septembrie 2016.

Prima instanță a respins pretenția privind încasarea penalității, motivând că acțiunea în această parte a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție, extinctivă de 6 luni, fiind invocat art. 268 alin. (1) lit. a) Cod civil. Instanța de fond a menționat că dreptul creditorului de a calcula penalități s-a epuizat la 27.09.2016, odată cu executarea ultimei prestații succesive. În opina instanței de fond, din această zi a și început a curge termenul special de prescripție de 6 luni (180 de zile) pentru încasarea penalităților respective, care a expirat, iar acțiunea a fost depusă la data de 12 aprilie 2017, astfel peste termen.

Instanța de apel, însă, prin decizia din 19 aprilie 2018 a casat hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul central, în partea respingerii cerinței privind încasarea penalităților și în această parte a emis o hotărâre nouă de admitere în parte a acțiunii, încasând de la SA „Comgaz-Plus” în beneficiul SA „Moldovagaz” penalități în sumă de 40 631,67 de lei, cu menținerea în rest a hotărârii primei instanțe.

Curtea de Apel Bălți a apreciat ca fiind neîntemeiată concluzia primei instanțe referitor la respingerea penalităților și că aceasta a interpretat eronat prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) Cod civil, aplicând termenul special de 6 luni de prescripție. În opinia instanței de apel, acest termen este prevăzut pentru calcularea penalității unice, adică de 180 de zile. În speță cererea privind încasarea penalității urma a fi depusă, ținând cont de termenul general de 3 ani de prescripție extinctivă prevăzut la art. 267 alin.(1) Cod civil. Prin cererea de chemare în judecată depusă la data de 12.04.2017 s-au solicitat penalități pentru perioada începând cu data de 27.05.2016 până la 30.09.2016. Astfel, instanța de apel a considerat acțiunea ca fiind depusă în termen.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind juste concluziile instanței de apel privind încasarea penalităților, din următoarele considerente.

SA „Moldovagaz” a solicitat și încasarea penalității pentru perioada iunie, iulie, august, septembrie 2016, în mărime de 47901,44 de lei.

În conformitate cu art. 267 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Penalitatea a rezultat din datoria acumulată de pârât pentru consumul gazelor naturale pentru perioada februarie-martie 2016. Potrivit calculului anexat la materialele dosarului (f.d.19-21), penalitatea a fost calculată începând cu data de

27.05.2016 pentru suma datoriei de 1635524,80 de lei. Pe parcurs au fost efectuate mai multe plăți ale datoriei de bază, aceasta fiind stinsă la data de 27.09.2017.

Conform art. 272 alin. (1) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Datoria menționată supra, în baza căreia a fost calculată penalitatea, reiese din facturile fiscale: - factura fiscală nr. MG 0067639 din 29.02.2016, factura Nr. 1902 din 29.02.2016; actul de primire-predare a gazelor naturale nr. 1902, din 29.02.2016); factura fiscală nr. MG 0073679 din 31.03.2016, factura Nr. 1903 din 30.03.2016; actul de primire-predare a gazelor naturale nr. 1903, din 31.03.2016.

Conform prevederilor pct. 3.3. din contractul nr. 12/19 de furnizare a gazelor naturale consumatorului noncasnic în anul 2016 (f.d.7-12), semnată de ambele părți, plata pentru gazele naturale se efectuează lunar în lei, inclusiv prin transfer bancar pe contul de decontare al furnizorului, până la data de 15 a fiecărei luni ulterioare celei de calcul (...).

Conform art. 624 Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Prin clauză penală se poate garanta numai o creanță valabilă. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate. Părțile pot conveni asupra unei clauze penale mai mari decât prejudiciul. Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale.

Conform pct. 3.4 din contract, în caz de neachitare până la data limită indicată în factură a contravalorii gazelor naturale consumate consumatorul va plăti furnizorului o penalitate, conform legislației, în mărimea ratei medii anuale ponderate a dobânzii la creditele noi acordate la moneda națională de băncile comerciale pentru un an înregistrată în anul precedent și publicat în raportul BNM, la suma datorată pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi după data limită de plată a facturii și până la data efectuării plății.

Conform calculului prezentat de SA „Moldovagaz”, aceasta solicită încasarea penalității pe o perioadă de 127 de zile, de la 27.05.2016 până la 30.09.2016.

Reieșind din prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) Cod civil, conform cărora perioada pentru care se încasează penalitatea nu poate depăși 180 de zile, instanța de apel corect a admis parțial cerința înaintată de SA „Moldovagaz” privind încasarea penalității și a dispus încasarea acesteia pentru 78 de zile în sumă de 40 631,67 de lei și nu 127 de zile, cum a solicitat reclamanta, pentru neexecutarea obligațiilor contractuale în termen. La stabilirea termenului pentru care a fost calculată penalitatea s-a reieșit din faptul că anterior, prin hotărârea din 08.09.2016 a Judecătoriei Ungheni s-a încasat pentru aceeași datorie de la SA „Comgaz-Plus” în beneficiul SA „Moldovagaz” penalitate în sumă de 56566,96 de lei pentru o perioadă de 102 zile 15.02.2016 – 26.05.2016. Or, conform art. 268 alin. (1) a) Cod civil perioada pentru care se încasează penalitatea nu poate depăși 180 de zile.

Instanța de recurs consideră că instanța de fond incorect a apreciat că acțiunea este tardivă în temeiul art. 268 alin. (1) lit. a) Cod civil.

Penalitatea contractuală este o clauză penală care survine în urma neexecutării unei obligații principale și reieșind din norma art. 268 alin. (1) lit. a) Cod civil, se aplică doar pe perioada de 6 luni de zile, indiferent de durata neexecutării contractului.

Colegiul consideră că prima instanță eronat a interpretat prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) Cod civil, or, termenul de 6 luni este prevăzut doar pentru calcularea penalității nu și pentru înaintarea acțiunii privind încasarea penalității. Însăși acțiunea se permite a fi depusă și după 6 luni, perioadă în care s-a calculat penalitatea.

De asemenea, instanța de recurs consideră că prima instanță eronat a făcut trimitere la prevederile art. 626 alin. (3) Cod civil, conform căruia în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

În acest sens, instanța de recurs menționează că SA „Moldovagaz”, conform prevederilor legale, expres și-a rezervat dreptul de a cere plata penalităților, odată cu semnarea contractului de furnizare a fazelor naturale cu consumatorul non-casnic SA „Comgaz-Plus” nr. 12/19 din 01.01.2016.

Părțile prin condițiile expuse în pct. 3.4 din contract au convenit anticipat că prejudiciul suportat de SA „Moldovagaz” prin întârzierea plății de către SA „Comgaz-Plus” se va acoperi prin penalitate.

Dreptul de a cere plata penalităților a fost rezervat de SA „Moldovagaz” prin expedierea lunară în adresa debitorului SA „Comgaz-Plus” a facturilor pentru plata penalităților (nr. 1906 din 30.06.2016, nr. 1907 din 31.07.2016, nr. 1908 din 31.08.2016, nr. 1909 din 30.09.2016), necontestate de recurent.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este întemeiată, fiind adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios. Astfel, se ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea pe Acțiuni ”Comgaz-Plus”.

Se menține decizia din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz” împotriva Societății pe Acțiuni SA „Comgaz-Plus” cu privire la încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru